

Vlaanderen en duurzame energie: No we can't?

06-02-2009

Uiteraard zal het geld kosten om het klimaat te redden, zeggen ELOI GLORIEUX , TINNE VAN DER STRAETEN en BART STAES . Maar het is niet de kostprijs die ons tegenhoudt, maar onze eigen mentaliteit.

Goed luisteren naar wetenschappelijke feiten en daadkrachtig optreden

'Ons land kan zich niet langer een politiek van de oude stempel veroorloven. Niet op een moment waarop de uitdagingen op het vlak van energie zo groot zijn en de gevolgen van niets doen zo gevaarlijk. We moeten snel en krachtig handelen om onze hele economie te hervormen - van onze auto's tot onze brandstoffen tot onze bedrijven en onze gebouwen. () Als gevolg van klimaatverandering zijn de poolkappen aan het smelten, wat een stijging van de zeespiegel veroorzaakt. Extreme weersomstandigheden veroorzaken wereldwijd schade; droogtes worden ernstiger; tropische ziekten migreren noordwaarts en talloze soorten worden met uitsterven bedreigd.'

Citaten uit een speech van Groen!-voorzitster Mieke Vogels? Een tekst van Greenpeace of van WWF? Nee, citaten uit het energieprogramma van de nieuwe Amerikaanse regering Obama-Biden. Na jaren van politieke inertie schieten de VS nu uit de startblokken als het gaat om het ontwikkelen en inzetten van hernieuwbare energietechnologie. Over drie jaar moet tien procent van de Amerikaanse elektriciteit uit hernieuwbare bronnen komen, en tegen 2025 een kwart. De VS willen tegen 2050 hun uitstoot van CO{-2} met tachtig procent terugbrengen. Dat soort ambitieuze doelstellingen hebben we van de politieke leiders in Europa nog niet vaak mogen horen. Om van Vlaanderen maar te zwijgen.

En daar wringt de schoen: het ontbreekt ons aan de 'yes we can'-mentaliteit, die zich als een prairiewind over de hele VS heeft verspreid en Obama het Witte Huis in heeft geblazen. Obama wil dat zijn land weer leider wordt op het vlak van duurzame energietechnologie. In 2007 bedroegen de investeringen in duurzame energie er al 2,6 miljard dollar. In Californië zijn het al enkele jaren durfkapitalisten als Vinod Khosla en John Doerr die zwaar investeren in hernieuwbare energie. Het zijn dezelfde die destijds mee de internetrevolutie van Amazon, Google en Yahoo financierden, die nu voluit de kaart van duurzame energie trekken. 'Herinnert u zich internet nog? De groene technologie zal nog groter worden,' zei Doerr in 2007.

Ja, een duurzaam energiebeleid kost in eerste instantie veel geld, maar niet zo veel als u denkt (en al helemaal niet zo veel als de schade die zal ontstaan bij een scenario van niets doen). Het gaat erom politieke en publieke prioriteiten te stellen.

Volgens een vorige week gelanceerde studie van consultant McKinsey kan de temperatuurstijging tot de cruciale grens van twee graden beperkt blijven, met een investering van ongeveer een half procent van het mondiale bnp. Om CO{-2}-emissies tegen 2030 met ruim een derde terug te brengen (38 gigaton) zou dat wereldwijd jaarlijks 200 tot 300 miljard kosten. Veel geld? Volgens het Zweedse vredesonderzoeksinstituut SIPRI werd er in 2006 wereldwijd vier keer zoveel gespendeerd aan militaire uitgaven (1.204 miljard dollar).

Goed luisteren naar wetenschappelijke feiten en nu daadkrachtig optreden, dat is het motto. Wie denkt dat de huidige financieel-economische crisis ernstig is, vergist zich: de klimaatcrisis zal veel en veel ernstiger zijn. Vorige week nog publiceerde de Amerikaanse wetenschappelijke overheidsinstelling National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA) een studie waarin men stelt dat we het 'point of no return' voor het bestrijden van klimaatverandering wellicht al gepasseerd zijn, omdat CO₂ langer in de atmosfeer actief blijft dan gedacht.

Hoewel men nu wel beseft dat er via Europese samenwerking iets moet gebeuren, ontbreekt het gevoel van urgentie bij ons. De recente berichten over hoezeer België achterloopt als het gaat om innovatie en gebruik van duurzame energiebronnen, zegt genoeg. In Vlaanderen heerst de mentaliteit van 'no we can't'.

En als er Europese visie is, geeft Vlaanderen niet thuis. Vorige week werd in Bonn het internationaal agentschap voor hernieuwbare energie (International Renewable Energy Agency, Irena) opgericht. Na jaren onderhandelen, ondertekenden een vijftigtal landen, waaronder groene pioniers als Duitsland en Denemarken, het oprichtingsverdrag. Irena moet innovatie en onderzoek naar duurzame energie bevorderen en de afhankelijkheid van fossiele energiebronnen verminderen. België stuurde twee vertegenwoordigers naar Bonn, maar ondertekende niet mee. Vlaams minister van Energie, Hilde Crevits (CD&V) wil eerst onderzoeken of Irena wel een meerwaarde heeft. Crevits zei dat er al een Internationaal Energieagentschap (IEA) is en wil geen overlapping. Nochtans stelde de Deense minister van Energie Hans Jorgen Koch dat 'het IEA gedurende tien jaar de competitiviteit van hernieuwbare energiebronnen heeft onderschat. Alleen Oeso-lidstaten kunnen er lid van zijn en maar twee procent van het budget gaat naar hernieuwbare energie.' We hebben Irena dus duidelijk nodig.

Meer nog, we hebben net als in de begindagen van Europa met de Kolen en Staalgemeenschap (EGKS) en het nucleaire Euratom-verdrag, weer zo'n historisch, Europees project nodig. Dat plan bestaat onder andere uit een nieuw pan-Europees elektriciteitsnet, dat ook kleine lidstaten kan koppelen aan de duurzame stroomproductie van bijvoorbeeld windmolenparken op de Noordzee, op waterkrachtcentrales in Noorwegen, duurzame biomassacentrales in Midden-Europa en zonnecentrales in Spanje en Portugal. Met zo'n supernet kunnen we heel Europa van groene energie voorzien. Als we alle vraag- en aanbodlocaties van groene energie in de EU met elkaar verbinden en de productie van duurzame energie fors opschroeven, dan hebben we kolen en kernenergie niet meer nodig. Laten we daarin investeren.

Eloi Glorieux is Vlaams parlements lid, Tinne Van der Straeten is Kamerlid en Bart Staes is Europees parlements lid (alle drie bij Groen!).